

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2017 року)

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2017

вчинені правопорушення є питання міжнародного співробітництва в рамках розслідування таких правопорушень, оскільки непоодинокими є факти вчинення цих правопорушень на шкоду Україні за її межами, що суттєво ускладнює процес їх розслідування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Funk, T. Markus (September 10, 2010). "Getting What They Pay For: The Far-Reaching Impact Of the Dodd-Frank Act's 'Whistleblower Bounty' Incentives on FCPA Enforcement". White Collar Crime Report. Bureau of National Affairs. 5 (19):
2. Індекс корупції CPI – 2016 [Електронний ресурс]. – http://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII // Голос України. – 2014. – № 206. – 25 жовтня
4. Гладун О.З. «Проблемні аспекти провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення»// «Вісник вищої ради юстиції» № 3 (15) від 2013 року.
5. Лук'янець Д. Проблеми використання інституту адміністративної відповідальності в системі заходів запобігання та протидії корупції / Д. Лук'янець // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 1(4).

УЧАСТЬ СПЕЦІАЛІСТА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УКРАЇНІ

Дробот А.В.

Студентка II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Колеснікова М.В.

к.ю.н., старший викладач кафедри АГПФЕБ ННІ права

Сумського державного університету

Стаття 55 Конституції України зазначає, що права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Тобто кожна особа має право звертатися за захистом своїх прав, свобод і законних інтересів до суду. Підвищення ефективності судового захисту фізичних

та юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень безпосередньо залежить від удосконалення процедури адміністративного судочинства, через що адміністративне процесуальне законодавство перебуває в стадії становлення. З метою забезпечення об'єктивного і своєчасного розгляду і вирішення адміністративних справ до участі в адміністративному провадженні залучається такий суб'єкт адміністративного провадження як спеціаліст. Однак існує низка питань щодо правового статусу спеціаліста, особливостей його діяльності.

Проблема участі спеціаліста в адміністративному провадженні розглянута в працях В. Бевзенко, І. Коліушко, Р. Мельник, О. Панченко, Д. Глушкової.

У зв'язку з розвитком нових технологій з'явилася можливість проведення судового засідання у режимі відеоконференції. Ч. 6 ст. 122–1 КАС України передбачає, що використовувані в судовому засіданні технічні засоби і технології мають забезпечувати належну якість зображення та звуку, учасникам судового процесу має бути забезпечена можливість чути та бачити хід судового засідання, ставити запитання і отримувати відповіді, реалізовувати інші надані їм процесуальні права та виконувати процесуальні обов'язки, передбачені Кодексом. Також ч. 7 ст. 122–1 КАС України вказує, що хід і результати процесуальних дій, проведених у режимі відеоконференції, фіксуються судом, який розглядає адміністративну справу за допомогою технічних засобів відеозапису [1]. Забезпечення здійснення дій, пов'язаних з підбором технічних засобів, використанні їх в судовому засіданні покладається на особу, що володіє певними професійними знаннями та навичками в обслуговуванні технічних засобів і технологій аудіо- та відеозапису – спеціаліста.

Спеціаліст виступає як самостійний учасник адміністративного провадження. Він наділений певним колом прав і обов'язків. Специфіка його діяльності полягає у тому, що він сприяє органам, що здійснюють провадження у справі, та іншим учасникам процесу у реалізації їхніх функцій, прав і свобод, а також забезпечує здійснення провадження у справі.

Стаття 67 КАС України зазначає, що спеціалістом є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних засобів і може надавати консультації під час вчинення процесуальних дій з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок [1].

Спеціалістом може бути особа, яка відповідає вимогам, встановленим чиним законодавством. Зокрема спеціаліст повинен буди наділений адміністративно-процесуальною правосуб'єктністю. Як спеціаліст не можуть залучатися особи :

- визнані в установленому законом порядку недієздатними;

- цивільна дієздатність яких обмежена;
- які мають не зняту або не погашену судимість.

Спеціаліст може бути залучений до участі в адміністративному процесі за ухвалою суду для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складення схем, планів, креслень, відбір зразків для проведення експертизи тощо) під час вчинення процесуальних дій [1]. Тобто, в такому випадку ініціатором участі спеціаліста в адміністративному провадженні виступає суд, який приймає відповідну ухвалу з цього питання. Також спеціаліст може залучатися до участі в адміністративному провадженні на підставі клопотання осіб, які беруть участь у справі. У такому разі суд виносить ухвалу про задоволення їхнього клопотання.

У КАС України зазначається, що допомога спеціаліста технічного характеру під час вчинення процесуальних дій не замінює висновку експерта. Тобто спеціаліст залучається судом до участі в адміністративному процесі саме для надання безпосередньої технічної допомоги та проведення консультацій під час учинення процесуальних дій з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок [2]. На відмінно від експерта спеціаліст не складає процесуальних документів, які можуть розглядатися як докази в певній адміністративній справі. Також до його компетенції не належить дослідження документів та доказів. Тобто діяльність спеціаліста має лише технічний характер і не є джерелом доказів у конкретній адміністративній справі.

Безпосередньо перед допуском особи до участі в адміністративному провадженні у ролі спеціаліста, слід звернути увагу на рівень професійних даних особи та її об'єктивність задля уникнення можливості отримання неправдивих доказів.

Згідно з ч.5 ст. 67 КАС України, спеціаліст має право знати:

- мету свого виклику до суду;
- відмовитися від участі в адміністративному процесі, якщо він не володіє відповідними знаннями та навичками;
- з дозволу суду задавати питання особам, які беруть участь у справі, та свідкам, оскільки така інформація може йому знадобитися для вчинення ним процесуальних дій;
- звертати увагу суду на характерні обставини чи особливості доказів;
- на оплату виконавчої роботи та на компенсацію витрат, пов'язаних з викликом до суду.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України « Про затвердження Інструкції про порядок і розміри відшкодування витрат та виплати винагороди особам, що викликаються до органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури, суду, або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним науково-дослідним установам судової експертизи за виконання їх

працівниками функцій експертів і спеціалістів» спеціалісту обов'язково мають бути сплачені кошти, за виконану ним роботу, а також оплачено проїзд і добові в разі переїзду до іншого населеного пункту.

Крім зазначеного вище спеціалісти мають право:

- на повідомлення про дату, час і місце розгляду адміністративної справи;
- ознайомлюватися з матеріалами справи;
- заявляти відводи;
- висловлювати свої думки, надавати доводи, пояснення з приводу питань, які виникають під час розгляду справи.

Спеціаліст зобов'язаний прибути за викликом суду, відповідати на задані судом питання, давати усні консультації та письмові роз'яснення, звертати увагу суду на характерні обставини чи особливості доказів, у разі потреби - надавати суду технічну допомогу [1]. Найголовнішим обов'язком спеціаліста є надання допомоги під час дослідження доказів в адміністративному провадженні. Зокрема спеціаліст може надавати технічну допомогу у вигляді використання різноманітних технічних засобів для забезпечення повного, якісного та всебічного сприйняття інформації особами, які беруть участь в адміністративному провадженні, та консультативно-довідкову допомогу, яка полягає у наданні різного роду консультацій, пояснень щодо технічних характеристик приладів, що використовуються для фіксації судового процесу. Таким чином спеціаліст допомагає суду та іншим учасникам ознайомитися та зрозуміти інформацію, яка постає перед ними.

Підставою для відводу спеціаліста є його участь у цьому ж адміністративному провадженні в ролі представника, свідка, секретаря судового засідання, експерта, перекладача, заявника чи потерпілого. Поєднання функцій перекладача з функціями інших учасників адміністративного провадження не допускається, а тому задля забезпечення об'єктивного розгляду справи необхідно щоб спеціалістом була особа, яка аж ніяк не пов'язана зі справою і не має особистого інтересу в її розгляді.

Окрім зазначеного вище обмеження спеціаліст не може брати участі в адміністративному процесі та відводиться за таких умов:

- якщо він є членом сім'ї або близьким родичем (чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, брат, сестра, дід, баба, внук, внучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, член сім'ї або близький родич цих осіб) сторони або інших осіб, які беруть участь у справі;
- якщо він перебував або перебуває в службовій або в іншій залежності від осіб, які беруть участь у справі;

- якщо він проводив ревізію, перевірку тощо, матеріали яких використовуються при розгляді даної справи;

- якщо з'ясування обставин, які мають значення для справи, виходить за межі сфери його спеціальних знань [3].

Важливою ознакою правового статусу спеціаліста є відсутність в законодавстві юридичної відповідальності спеціаліста.

Таким чином, спеціаліст посідає важливе місце серед осіб, які сприяють здійсненню адміністративного судочинства. Він залучається до адміністративного провадження як консультант чи технічний помічник, щоб за допомогою його професійних знань чи навичок вчинити ряд процесуальних дій або консультацій для встановлення обставини, котрі мають суттєве значення для вирішення справи. Спеціаліст не надає докази суду, а лише сприяє в їх збиранні та вивченні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс]: Закон від 06.07.2005 р. № 2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/page>.
2. Матвійчук В. К. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністративного судочинства України : в 2 т. Т. 1 / В. К. Матвійчук, І. О. Хар. – Вид. 2-ге, змін. та допов. – К. : Алерта: КНТ, 2008. – 787 с.
3. Юшкевич О.Г. Процесуально-правовий статус спеціаліста в адміністративному судочинстві : стаття дис. ... канд. юрид. наук. / О.Г. Юшкевич. – Х., 2011 – с. 100-103.
4. Про затвердження Інструкції про порядок і розміри відшкодування витрат та виплат винагороди особам, що викликаються до органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним спеціалізованим установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 01.07. 1996 р. № 710. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/710-96-%D0%BF>.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ «СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВИХ ПРАВОВІДНОСИН»

Турнітько В.В.

Студентка III курсу ННІ права

Сумського державного університету